

คำอธิบายบทบาทของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ในระบบนิเวศ (Ecosystem)

❖ เป้าหมายของการมีอยู่ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ก่อตั้งขึ้นด้วยมีเป้าหมาย (1) ให้การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ และการประเมินผลทางการศึกษาระดับชาติเป็นกลไกขับเคลื่อนนโยบายทางการศึกษาของประเทศ และยกระดับการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยที่มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงกับหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ตลอดจนเทียบเคียงกับนานาชาติ (2) เปลี่ยนแปลงการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ และการประเมินผลทางการศึกษาระดับชาติ เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 (3) ยกระดับการวัดและประเมินผลตามมาตรฐานการเรียนรู้ระดับชาติให้เทียบเคียงกับระดับนานาชาติ (4) เป็นองค์กรวิชาการและวิชาชีพ

❖ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในระบบนิเวศ

สทศ. เป็นหนึ่งในหน่วยงานสำคัญภายใต้ระบบนิเวศด้านการทดสอบและประเมินผลการศึกษา ที่ได้เข้าไปมีบทบาทในองค์ประกอบของระบบนิเวศ ดังนี้

1. **บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับระบบการทดสอบทางการศึกษา** : ประกอบด้วย นักวิชาการ นักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เป็นบุคลากรภายใน และบุคลากรภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านระบบ ด้านวิธีการทดสอบ ด้านเครื่องมือวัดและประเมินผล ด้านการบริหารจัดการการทดสอบ ด้านการศึกษาวิจัยและนวัตกรรม
2. **องค์ความรู้/งานวิจัยทางด้าน การวัดและประเมินผลทางการศึกษา** : สทศ. ได้มีการศึกษาวิจัย พัฒนานวัตกรรมและส่งเสริมวิชาการด้านการทดสอบและประเมินผลทางการศึกษา รวมถึงการพัฒนาบุคลากรด้านการทดสอบและประเมินผล ด้านการติดตามและประเมินผลคุณภาพบัณฑิต รวมทั้งการให้การรับรองมาตรฐานของระบบ วิธีการ เครื่องมือวัด ของหน่วยงานการประเมินผลและทดสอบทางการศึกษา
3. **เทคโนโลยีการทดสอบ** : สทศ. ได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาศึกษาวิจัย พัฒนานวัตกรรมด้านระบบ วิธีการทดสอบ เครื่องมือวัดและประเมินผลทางการศึกษาที่มีมาตรฐาน มีประสิทธิภาพ มีความหลากหลายพร้อมรองรับบริบทของการเปลี่ยนแปลง

❖ กลไก (Mechanism) ที่เกี่ยวข้องในระบบนิเวศ

สทศ. ได้มีบทบาทในห่วงโซ่ของการศึกษาผ่านการพัฒนาระบบการทดสอบ ดังนี้

1. **การพัฒนาาระบบการทดสอบระดับชาติ และการสอบวัดมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ** : สทศ. เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดการศึกษาและการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ตลอดจนให้ความร่วมมือและสนับสนุนการทดสอบทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา รวมถึงดำเนินการเกี่ยวกับการทดสอบทางการศึกษา บริการสอบวัดความรู้ความสามารถ และการสอบวัดมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ เพื่อนำผลไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในการเทียบระดับและการเทียบโอนผลการเรียนที่มาจากการศึกษาในระบบเดียวกันหรือการศึกษาต่างระบบ

2. **การรับรองมาตรฐานของหน่วยทดสอบ** : สทศ. เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการรับรองมาตรฐานของหน่วยทดสอบเพื่อให้การทดสอบระดับชาติที่จัดขึ้นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ ตรงตามมาตรฐานการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ
3. **การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลทางการศึกษา** : สทศ. ดำเนินการศึกษาค้นคว้า พัฒนานวัตกรรม เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลทางการศึกษาเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาระบบ วิธีการทดสอบ เครื่องมือวัด และการบริหารจัดการการทดสอบ รวมถึงการดำเนินงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลทางการศึกษา รวมทั้งเป็นแหล่งองค์ความรู้ และฐานข้อมูลให้กับนักวิชาการ บุคลากรทางการศึกษา และประชาชนทั่วไปที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลทางการศึกษา
4. **การสร้างเครือข่ายในและต่างประเทศ** : สทศ. เป็นศูนย์กลางความร่วมมือด้านการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติทั้งในและต่างประเทศ มีเครือข่ายการทดสอบที่เป็นหน่วยงานทางการศึกษาและสถาบันทางการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาระบบการทดสอบทางการศึกษาของประเทศให้มีความหลากหลาย ครอบคลุมทักษะที่จำเป็น
5. **การพัฒนาแพลตฟอร์มการทดสอบด้วยระบบดิจิทัล** : สทศ. เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาแพลตฟอร์มการทดสอบด้วยระบบดิจิทัลเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้เข้ารับการทดสอบให้สามารถเข้าถึงการทดสอบในระดับต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง อำนวยความสะดวกในด้านการบริหารจัดการการทดสอบ รวมทั้งการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล

❖ **กลไก (Mechanism) ที่เกี่ยวข้องในระบบนิเวศในอนาคต (จากข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้เสีย)**

ควรเพิ่มบทบาทหน้าที่ของ สทศ. ในห่วงโซ่ของการศึกษาผ่านการพัฒนากระบวนการทดสอบ ดังนี้

1. **การเพิ่มบทบาทของ สทศ. จากหน่วยทดสอบเป็นหน่วยงานนโยบาย** : ควรมีการเพิ่มบทบาทหน้าที่ของการศึกษาจากหน่วยทดสอบเป็นหน่วยงานนโยบาย เพื่อให้สามารถจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายโดยใช้ข้อมูลจากผลการทดสอบไปพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
2. **การเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูล** : สทศ. ควรเพิ่มการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลเพื่อให้หน่วยงานภายนอกสามารถเข้าถึงและนำข้อมูลผลการทดสอบไปใช้ประโยชน์ได้ในอนาคต

❖ **บทบาทของหน่วยงานภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในระบบนิเวศ**

1. **การนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้** : หมายถึง หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการพัฒนาการจัดการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการศึกษา และพัฒนาให้การจัดการศึกษาของประเทศอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในแต่ละพื้นที่ และเพิ่มการเชื่อมโยงการศึกษาของประเทศสู่ระดับสากล ประกอบด้วย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย เป็นต้น

epml

2. **เครือข่ายการทดสอบ** : หมายถึง หน่วยงานที่เป็นภาคีเครือข่าย สทศ. ในการบริหารจัดการทดสอบร่วมกับ สทศ. ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ประกอบด้วย ศูนย์สอบ O-NET ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการภาค สำนักงานการปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานศึกษาเมืองพัทยา ศูนย์สอบ N-NET ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัด ศูนย์สอบ V-NET ได้แก่ กลุ่มสถาบันอาชีวศึกษา ศูนย์สอบ B-NET ได้แก่ สำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม ศูนย์สอบ I-NET ได้แก่ สำนักงานศึกษาเอกชนจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และศูนย์ตรวจสอบข้อสอบอัตนัย ได้แก่ มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ นอกจากนี้ สทศ. ยังมีศูนย์ทดสอบดิจิทัลที่เป็นสถาบันทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา อาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนและเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ เป็นต้น

❖ ตัวอย่างรายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางตรง และทางอ้อม

การดำเนินงาน (กิจกรรม)	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางตรง	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางอ้อม
การดำเนินการทดสอบทางการศึกษา ศูนย์สอบและสนามสอบ	<ul style="list-style-type: none"> ○ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ○ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ○ สำนักงานการปกครองส่วนท้องถิ่น ○ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ○ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ○ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ○ สำนักงานศึกษาเมืองพัทยา ○ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ○ มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน 	<ul style="list-style-type: none"> ○ ASEAN
การทดสอบทางการศึกษาแบบดิจิทัล Digital Testing Platform	<ul style="list-style-type: none"> ○ มหาวิทยาลัยศิลปากร ○ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ○ มหาวิทยาลัยนเรศวร ○ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ○ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ○ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ○ มหาวิทยาลัยบูรพา 	

ymr

การดำเนินงาน (กิจกรรม)	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางตรง	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางอ้อม
	<ul style="list-style-type: none"> ○ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ○ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ○ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี 	
การนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้		
พัฒนาการเรียนการสอน	<ul style="list-style-type: none"> ○ ครู/บุคลากรทางการศึกษา ○ นักเรียน ผู้เข้ารับการทดสอบ 	<ul style="list-style-type: none"> ○ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ○ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ○ สำนักงานการปกครองส่วนท้องถิ่น ○ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ○ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
เทียบโอนการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> ○ มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน 	
การอบรมวิชาชีพ	<ul style="list-style-type: none"> ○ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ○ มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ○ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ 	<ul style="list-style-type: none"> ○ ผู้ประกอบการภาคเอกชน
จัดทำนโยบาย		<ul style="list-style-type: none"> ○ กระทรวงศึกษาธิการ ○ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ○ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ○ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ○ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพทางการศึกษา
วิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล		<ul style="list-style-type: none"> ○ สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ○ สำนักงานสถิติแห่งชาติ
พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล	<ul style="list-style-type: none"> ○ สถาบันการศึกษา ○ ผู้เชี่ยวชาญ ○ ครู/บุคลากรทางการศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> ○ ASEAN ○ ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ